

DT #17

Desisjonskomiteens Tolkning #17

DESIJONSKOMITEEN

Opprettet: 25. november 2006

Revidert: 24. november 2012

Vedtatt av: Bård I. Skjæveland, Christer Gulbrandsen
Revidert av: Espen Sortland, Øyvind Aardal, Jon Andre Hvoslef Eide, Bo Aleksander Granbo
Stikkord: Inhabilitet

DT #17

Desisjonskomiteens Tolkning #17

Inhabilitet

17.1 Bakgrunn

Ved gjentatte anledninger har det blitt reist spørsmål om hvilke habilitetsregler som skal gjelde i Hyperion. På bakgrunn av dette har Desisjonskomiteen sett grunn til å redegjøre for hvordan habilitetsbegrepet bør brukes i Hyperion.

17.2 Gjeldende regelverk

Vedtektene behandler ikke inhabilitet spesifikt, men har noen bestemmelser som er relevante:

"§ 6-3, 3. ledd: Personer som har fungert som medlemmer eller varamedlemmer av Sentralstyret, Desisjonskomiteen, Valgkomiteen eller Generalsekretær i perioden fra forrige landsting kan ikke velges som delegater til førstkommende landsting."

"§ 6-7, 2. ledd: Sentralstyret innstiller på valg av revisor, valgkomitémedlemmer og alle midlertidige landstingsverv slik som møteledere, referenter, tellekorps o.l.."

"§ 12-3, 2. ledd: Dersom noen velges til Sentralstyret, Valgkomiteen, Representantskapet, Desisjonskomiteen eller som Generalsekretær, fratrer de eventuelle verv i andre permanente sentrale organer."

"§13-1, 2. ledd, 2. punktum, vedrørende eksklusjonssaker: Landstingsdelegater eller Representantskapsmedlemmer fra en forening som foreslås ekskludert, har ikke stemmerett i sin egen eksklusjonssak."

"§13-2, 1. ledd, 3. punktum, vedrørende mistillitssaker: Personen det stilles mistillit mot har talerett, men ikke stemmerett, i sin egen mistillitssak."

Tolkning DT3 gir regler for Desisjonskomiteens habilitet:

For øvrig vil medlemmer av Desisjonskomiteen kun være inhabile dersom de selv eller nær familie er part i en sak til behandling hos Desisjonskomiteen, eller hvis de innehar ledende verv i en forening, bedrift eller organisasjon som er direkte part i en sak til behandling hos Desisjonskomiteen.

Tolkning DT13 gir regler for habilitet ved vurdering av støttesøknader:

Styremedlemmer i en søkerorganisasjon eller personer som har andre tillitsverv som gir vedkommende en interesse i saken, eller personer som er nære familiemedlemmer til slike, vil være inhabile ved vurdering av støttesøknader og ved klagebehandling. Et medlem av valgkomiteen kan ikke være med på å avgjøre en nominasjon dersom det gjelder et verv komitémedlemmet selv er kandidat til. I tråd med god organisasjonsskikk skal heller ingen medlemmer av valgkomiteen være med på å avgjøre en nominasjon som involverer et familiemedlem, nær slekt eller en partner/ektefelle. Et medlem av

valgkomiteen som selv stiller til et verv i organisasjonen der valgkomiteen er innstillende organ, må vedkommende trekke seg fra valgkomiteen i det han/hun kunngjør sitt kandidatur og senest en måned før Landstinget.

17.3 Vedtektenes ånd

Bak de ovennevnte bestemmelsene i vedtektene ligger det tydelig en oppfatning om at inhabilitet kan forekomme, ettersom det er begrensninger på hva man kan gjøre ut fra en antakelse om at man har interessekonflikter, for eksempel i mistillits- og eksklusjonssaker. Imidlertid finnes det ikke eksplisitte regler som behandler inhabilitet som sådant i forbundet, med unntak av DT3, som kun gjelder for Desisjonskomiteen, DT13, som gjelder ved støttetildeling og retningslinjene for valgkomiteen, som gjelder behandling av nominasjoner. Desisjonskomiteen legger til grunn at inhabilitet kan forekomme i en rekke ulike sammenhenger, og at det er en allmenn oppfatning i forbundet om at personer som er inhabile ikke bør delta i beslutningsprosessen i den saken de er inhabile i. Utfordringen blir da å definere kriterier for inhabilitet.

Desisjonskomiteen mener det kan nedfelles generelle kriterier for inhabilitet i Hyperion, og vil derfor gi disse. I tillegg vil komiteen gi veiledning i hvordan disse kriteriene bør anvendes i det enkelte organ.

17.4 Kriterier for inhabilitet

Utgangspunktet for vurderingen om en person er inhabil, må være om det er sannsynlig at vedkommende har en interesse i saken av personlig eller økonomisk art som forstyrrer personens evne til å fatte en beslutning ut fra betraktninger om hva som vil tjene forbundet.

Imidlertid kan en ukritisk anvendelse av dette prinsippet medføre at svært mange personer vil være inhabile svært ofte. Dette vil hemme mulighetene til å fatte beslutninger på et godt nok grunnlag. Desisjonskomiteen har derfor sett grunn til å se til hvordan habilitetsregler praktiseres i andre sammenhenger, slik som i offentlig forvaltning. På denne bakgrunn har Desisjonskomiteen kommet fram til følgende kriterier for inhabilitet:

En person er inhabil dersom:

1. Vedkommende er part i saken
2. Vedkommende har slektninger i rett opp- eller nedadstigende linje eller søsken, biologiske eller adopterte, samt tidligere eller nåværende foresatte, som er part i saken
3. Vedkommende er styremedlem eller tilsvarende, eller ansatt, i en forening, bedrift, organisasjon eller virksomhet som er part i saken
4. Vedkommende har ektefelle, samboer, registrert partner eller kjæreste som er part i saken
5. Vedkommende har forretningspartner som er part i saken, og saken henger sammen med virksomhetsområdet til virksomheten
6. Det er åpenbart at en rekke forhold som hver for seg ikke fører til inhabilitet virker sammen til å gjøre personen inhabil

En person er ikke inhabil dersom ingen av ovennevnte kriterier er tilstede.

Fordi det er behov for presisering, vil Desisjonskomiteen understreke at følgende forhold alene ikke i seg selv er grunnlag for inhabilitet:

1. Vedkommende har tidligere behandlet saken i et annet organ, og saken ikke er en vurdering av dette organets arbeid
2. Vedkommende har nær venn eller kollega som er part i saken
3. Vedkommende er i bofellesskap, men ikke kan betegnes som samboer, med en som er part i saken
4. Vedkommende har vært med på de prosesser som har ført fram til saken, men er ikke selv part i saken

Det er det organet som behandler saken som foretar vurdering av inhabilitet, på forespørsel fra vedkommende selv eller andre. Under habilitetsvurderingen er vedkommende inhabil. Dersom inhabilitet vil medføre at saken ikke kan behandles, for eksempel på grunn av regler om vedtaksdyktighet, og saken ikke kan utsettes til vedtaksdyktighet kan oppnås selv med inhabilitet, skal habilitetsreglene vike.

17.5 Om habilitet i de enkelte organer

Reglene om habilitet må praktiseres noe ulikt i de ulike organene i Hyperion, ut fra det enkelte organs særegenheter.

Landstinget

På Landstinget vil det være få saker som berører habilitet, og disse er også dekket i vedtektene. Dersom habilitetssaker skulle oppstå, vil det være uproblematisk etter vårt syn å anvende reglene i vedtektene og i 17.4 på Landstinget. Ved tvil om en person er inhabil foretas det en enkel votering på tinget, med alminnelig flertall som flertallsform. Som Landstingets fullmaktskomité er det Desisjonskomiteen som innstiller i saken.

Representantskapet

Representantskapet anvender reglene for Landstinget analogt, men uten noen innstilling i saken.

Sentralstyret

Sentralstyret vedtar selv inhabilitet etter ordinære regler, og uten innstilling. I tvilstilfeller bør utvalget legge saken fram for Desisjonskomiteen for råd.

Generalsekretær

Generalsekretær vedtar selv inhabilitet etter ordinære regler, men kan i tvilstilfeller legge saken fram for Sentralstyret for behandling, eller Desisjonskomiteen for råd.

Valgkomiteen

Valgkomiteen vedtar selv inhabilitet etter ordinære regler, men kan i tvilstilfeller legge saken fram for Desisjonskomiteen for råd. Valg til andre organer enn Representantskapet regnes som én sak, mens komiteen selv vurderer om den vil behandle Representantskapet som én eller flere saker i forhold til inhabilitet.

Desisjonskomiteen

Reglene gjelder analogt for Desisjonskomiteen, og er også behandlet i tolkningen DT3. Ved tvil om et komitémedlems habilitet, kan komiteen legge saken fram for Representantskapet eller Landstinget for råd.

Andre organer

Andre permanente eller midlertidige organer anvender disse reglene der de får anvendelse, dersom organet behandler saker hvor partsbegrepet kan anvendes.

17.6 Konsekvens

Dersom en person blir erklært inhabil kan personen ikke delta i saksbehandlingen, herunder debatt og avstemning, i saken det gjelder. Er personen part i saken, skal den gis anledning til å uttale seg i saken før saksbehandlingen. Vedtar gjeldende organ å vedta at saken skal behandles for lukkede dører må inhabile forlate møtet under behandlingen.

17.7 Konklusjon

Desisjonskomiteen har her med bakgrunn i vedtektenes ånd, god forvaltningsskikk og god organisasjonsskikk gitt regler for habilitet i Hyperions besluttede organer.

Espen Sortland, Øyvind Aardal, Jon Andre Hvoslef Eide, Bo Aleksander Granbo
DT #17 sist endret 24.11.2012

